

*Ходанович В. О.,
кандидат юридичних наук,
докторант
Національної академії Служби безпеки України*

ОКРЕМІ НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЗВІДУВАЛЬНОЇ ТА ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Анотація. У статті розглядаються питання, пов'язані із використанням результатів контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності в розслідуванні злочинів проти основ національної безпеки. Встановлено, що оперативна інформація, що міститься в матеріалах КРД та ОРД, використовується в інтересах кримінального провадження про злочини проти основ національної безпеки: як приводи та підстави для початку розслідування кримінального правопорушення; для отримання фактичних даних, які можуть бути доказами в кримінальному провадженні; як підстави проведення слідчих (розшукових) дій, зокрема й негласних; як підстави прийняття інших процесуальних рішень; з організаційно-тактичною метою. Звертається увага на те, що для формування доказів на основі результатів КРД та ОРД необхідними є певні критерії: результати КРД та ОРД, від яких виходить фактична інформація, мають бути зафіксовані в документально-предметній формі або в матеріалах, що їх містять; результати КРД та ОРД мають бути отримані від належного суб'єкта контррозвідувальної чи оперативно-розшукової діяльності; вони мають бути отримані уповноваженими на те компетентними органами та їх посадовими особами; докази, що сформовані на основі результатів КРД та ОРД, мають забезпечувати можливість їх перевірки в умовах судочинства. У статті наголошується, що при реалізації інформації, отриманої з використанням сил, засобів і методів контррозвідувальної й оперативно-розшукової діяльності, зазвичай виникають дві проблеми: по-перше, використати в доказуванні отриману інформацію, по-друге, забезпечити конспірацію джерела отримання відповідних відомостей й засобів їх отримання.

Ключові слова: контррозвідувальна діяльність, оперативно-розшукова діяльність, досудове розслідування, результати оперативної діяльності.

Постановка проблеми. Нині суспільно-політичну обстановку у світі можна характеризувати як надто суперечливу, часто невизначену та надмірно конфліктну. Разом із тим у результаті нестримних процесів глобалізації посилюється взаємозалежність країн світу, проте основним двигуном їх зовнішньополітичної діяльності залишаються національні інтереси. Проблеми забезпечення національної безпеки є одними з найважливіших на будь-якому етапі розвитку кожної держави: вони пов'язані із вирішенням комплексу взаємопов'язаних завдань у політичній, інформаційній, воєнній, економічній, соціально-гуманітарній, правовій, ідеологічній та інших сферах розвитку суспільства і держави.

Інтерес до України як об'єкта розвідки з боку сусідніх і не лише близьких географічно країн останнім часом збільшився. Активна розвідувальна діяльність іноземних спецслужб та використовуваних ними організацій і окремих осіб стала нині фактором, який загрожує національній безпеці й цілісності України. Останнім часом із боку іноземних розвідок, особливо з боку найближчих сусідів значно посилилася увага до окремих регіонів України, що пов'язано із суттєвим зростанням ролі територій у суспільно-політичному та економічному житті держави. З початку 2014 р. фіксується безпрецедентна активізація розвідувальної та розвідувально-підривної діяльності спецслужб РФ проти України, якій передував тривалий і системний процес підготовки до агресії, анексії території, соціально-економічної та суспільно-політичної дестабілізації із застосуванням методів «гібридної війни». З цього часу фіксується значний та різкий їх приріст. Порівняно з рівнем 2013 р., коли було зареєстровано лише 8 злочинів вказаної категорії, у 2014 р. відбувається їх зростання у 65 разів – до 527 злочинів, що є найвищим показником за всю історію незалежної України. Змінюється і структура злочинів проти основ національної безпеки. Упродовж 2018 р. в Єдиному реєстрі досудових розслідувань зареєстровано 428 кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України. Кожне третє правопорушення цієї категорії – посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (165) та державна зрада (127). Спостерігається збільшення числа злочинів, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (72) [1]. Визначальне значення в забезпеченні національної безпеки має діяльність органів контррозвідки і досудового розслідування, які здійснюють виявлення й розслідування найбільш тяжких злочинів проти державної безпеки.

Важливе місце у викритті, припиненні та розслідуванні злочинів проти основ національної безпеки посідає КРД та ОРД, за допомогою яких здійснюються гласні і негласні заходи та методи процесу документування й фіксації злочинної діяльності на стадії підготовки, замаху або вчинення тощо. У зв'язку із цим проблеми використання результатів КРД та ОРД у досудовому слідстві є досить актуальними для сучасного кримінального процесу та ОРД. За останнє десятиліття має місце певна активізація в дослідженні вітчизняними науковцями кримінальних процесуальних та криміналістичних проблем протидії злочинам проти основ національної безпеки, проблем використання результатів оперативно-розшукової діяльності

в досудовому розслідуванні цієї категорії злочинів. Цим важливим проблемам присвячені праці В.А. Колесника, С.С. Кудінова, М.Й. Нікіфорчука, М.А. Погорецького, В.Д. Пчолкіна, Б.Л. Розвадовського, М.Є. Шумила та інших відомих вчених, де розглянуто низку важливих проблем використання результатів оперативно-розшукової діяльності в розслідуванні таких злочинів, як державна зрада і шпигунство, посягання на життя державного або громадського діяча, диверсія та ін.

Метою статті виступає висвітлення окремих аспектів використання результатів контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності в досудовому розслідуванні злочинів проти основ національної безпеки, що дає змогу виявити тенденції розвитку явищ, які нас цікавлять, знайти і зрозуміти на цій основі закономірності ефективного виявлення й досудового розслідування вкрай небезпечних злочинів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Здобування первинної інформації про ознаки об'єктивної сторони шпигунства, державної зради, посягання на життя державного чи громадського діяча, диверсії та інших злочинів проти основ національної безпеки відбувається у процесі контррозвідувального пошуку, який здійснюється співробітниками органів СБ України відповідно до положень ч. 2 ст. 7 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність». З метою виявлення, фіксування і документування розвідувальних, терористичних та інших посягань на державну безпеку України, ст. 7 зазначеного Закону передбачені такі способи отримання інформації, як опитування осіб за їх згодою, використання добровільної допомоги громадян України, спостереження у громадських місцях із застосуванням фото-, кіно-, відеозйомки, оптичних та радіоприладів, інших технічних засобів, витребування, збирання і вивчення документів та відомостей, що характеризують діяльність підприємств, установ, організацій, а також спосіб життя окремих осіб, джерела й розміри їх доходів. Отримання вагомих, раніше не відомих відомостей може відбуватися і у процесі проведення дозволеної Законом контррозвідувальної операції. Необхідно зазначити й те, що право на отримання інформації контррозвідувальними підрозділами СБ України також передбачено Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність», де у ст. 8 визначено низку способів здобування інформації, які також можуть бути використані у процесі контррозвідувальної діяльності [2]. Вітчизняне законодавство про ОРД та КРД не містить нормативно закріпленого визначення й переліку ні оперативно-розшукових заходів, ні оперативно-тактичних дій, а веде мову лише про право оперативних підрозділів компетентних органів держави здійснювати певні дії для виконання поставлених перед ними завдань. У Законі України «Про КРД» законодавець згадує й оперативно-розшукові (ч. 1 ст. 7), й контррозвідувальні заходи (ст. 6, ст. 8), проте не дає їх визначення, не конкретизує їх завдань та змісту, не вказує на порядок проведення [3].

Контррозвідувальна та оперативно-розшукова діяльність мають значно ширший арсенал засобів і заходів негласного отримання співробітниками оперативних підрозділів інформації порівняно з кримінальним судочинством. Серед них: агентурна робота; використання оперативних обліків і баз даних; внутрішньо камерна розробка; оперативна установка; оперативне впізнання та ін. [4, с. 118]. За сучасних умов цінність такої інформації зростає через їхню унікальність, адже багато досить значущих для початку кримінального провадження

відомості можуть бути отримані лише оперативним шляхом. Саме законно отримана, належним чином задокументована й надана органам досудового розслідування оперативна інформація набуває важливого значення для формування доказів у процесі здійснення кримінального провадження за фактами тяжких злочинів проти основ національної безпеки. Аналізуючи контррозвідувальні та оперативно-розшукові матеріали, які містять дані про ознаки злочинів проти основ національної безпеки, треба вести мову не про визначену до внесення даних до ЄРДР та початку кримінального провадження кінцеву перспективу майбутнього досудового розслідування або судового розгляду, а саме про створення умов, що дають змогу провести необхідні слідчі (розшукові), негласні слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії, отримати й перевірити докази, які внесуть ясність в обставини вчинення злочину.

Необхідно зазначити, що від оперативних підрозділів до органів досудового розслідування передаються лише ті матеріали, які безпосередньо слугують підставами для початку кримінального провадження, водночас у матеріалах оперативних справ залишається велика кількість тих, що могли б слугувати джерелами доказів або ставати підставами для обрання тактичних прийомів проведення слідчих (розшукових) дій, правильної організації розслідування та сприяти тим самим результативності доказування. Такі матеріали отримують у результаті проведення негласних контррозвідувальних або оперативно-розшукових заходів. Але працівники оперативних служб не зацікавлені в їх передачі слідчому, оскільки безпідставно вважають, що в органів досудового розслідування є право на проведення негласних слідчих дій, які слугують своєрідною заміною однойменних чи збіжних за завданнями оперативних заходів. Здебільшого їхня аргументація зводиться до того, що у зв'язку з уведенням до чинного КПК України інституту негласних слідчих (розшукових) дій питання використання результатів контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності у кримінально-процесуальному доказуванні вже не є актуальним, оскільки оперативно-розшукова діяльність значно зменшила свій вплив на кримінально-процесуальне доказування, з чим важко погодитись.

Підстави і порядок передачі оперативними підрозділами СБ України до органів досудового розслідування матеріалів оперативно-розшукової діяльності, які містять відомості про обставини, що можуть свідчити про вчинене кримінальне правопорушення, визначено ст. 7 Закону України «Про ОРД». Вітчизняний процесуаліст М.Є. Шумило слушно підкреслює, що підстави для початку досудового розслідування мають бути зазначені в ст. 214 КПК як «відомості у заявах та повідомленнях, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення» [5, с. 235].

Ініціатором передачі матеріалів контррозвідувальної або оперативно-розшукової діяльності органу досудового розслідування може бути оперативний підрозділ, співробітниками якого зібрані такі матеріали, або слідчий чи прокурор, що уповноважені на здійснення кримінального провадження. Контррозвідувальний підрозділ визначає можливість, доцільність та достатність таких матеріалів для використання в кримінальному судочинстві, здійснює їх відповідну підготовку (ресстрацію окремо від оперативно-розшукової справи, складає протокол за результатами проведення оперативно-розшукових заходів та супровідний лист на адресу суб'єкта повноважного здійсню-

вати досудове розслідування та направляє матеріали відповідно до вимог ст.ст. 214 та 216 КПК України). Якщо у контррозвідувальних підрозділах наявні відомості про вчинення конкретною особою злочину проти основ національної безпеки, а не про підготовку до цих злочинів, то немає жодних перешкод для внесення таких відомостей до ЄРДР і початку досудового розслідування з метою перевірки факту вчинення того або іншого злочину зазначеної категорії за допомогою пізнавальних засобів, регламентованих у КПК України, зокрема тих, що передбачені главою 21 цього Кодексу «Негласні слідчі (розшукові) дії». Органи досудового розслідування та/або прокурор зобов'язані внести такі відомості до ЄРДР (ч. 1 ст. 214 КПК України).

Якщо внесенню даних до ЄРДР та початку кримінального провадження передувала оперативна перевірка, слідчий на етапі прийняття рішення щодо реалізації результатів перевірки заздалегідь знайомиться з усіма матеріалами ОРД і висловлює свою думку щодо достатності або недостатності цих матеріалів для початку кримінального провадження. Достатність – це кількісно-якісний показник, який вказує зазвичай на наявність ознак певного або іншого складу злочину. Проте йдеться про результати КРД та ОРД, котрі часто пов'язані із тривалим процесом документування, отриманням відомостей про ознаки злочинів проти основ національної безпеки, що вчинені за умов неочевидності, ретельного маскуванню, з урахуванням того, що слідчий після внесення даних до ЄРДР та відкриття кримінального провадження без подібних оперативних даних буде відчувати надзвичайні складнощі в доказуванні. У разі достатності таких матеріалів складається план реалізації оперативно-розшукової справи, звертається увага на характер і тактику невідкладних слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, а оперативний співробітник контррозвідки визначає ті оперативно-розшукові заходи, котрі необхідно буде провести у поєднанні із слідчими (розшуковими) діями. Під час складання плану реалізації оперативної справи слідчий і оперативний співробітник контррозвідки у взаємодії мають створити чи обрати умови для затримання особи, причетної до шпигунства, бажано з речовими доказами. Це значною мірою полегшує подальше розслідування, встановлення підозрюваного, вирішення окремих тактичних завдань. Аналіз й оцінка результатів контррозвідувальної та оперативно-розшукової діяльності, в першу чергу, дають змогу слідчому визначити, чи є в наданих даних достатні підстави для прийняття рішення щодо проведення тієї або іншої слідчої (розшукової) або негласної слідчої (розшукової) дії тощо.

Підстава для проведення слідчої (розшукової) або негласної слідчої (розшукової) дії – це не просто дані про існування яких-небудь обставин. Такі дані стають лише вихідним матеріалом для розумової діяльності особи, яка переслідує конкретну мету. Після логічної обробки з урахуванням вимог нормативних актів отримані дані можуть стати підставою для проведення слідчої (розшукової) або негласної слідчої (розшукової) дії, з якою вони пов'язані нормативними вимогами. Чинний КПК України не містить вказівок на джерела і форму отримання відомостей для можливого проведення процесуальних дій. В основі процесуальних рішень мають лежати фактичні дані, які з більшим чи меншим ступенем вірогідності забезпечують досягнення мети проведення слідчої (розшукової) дії.

Здебільшого підстави для проведення слідчих дій сформульовані в законі як дозволи. Їх можна уявити як засновані

на певних фактичних даних гіпотетичні судження (версії) про змогу досягти мету слідчої дії. Слідча дія виступає як своєрідний дослід із перевірки гіпотези. Не є можливою вичерпна формалізація підстав для проведення слідчих дій, тому що це не відповідало б пошуковому характеру розслідування з притаманними йому елементами випадковості. Не можна підвищувати надійність рішень про проведення слідчих дій за рахунок відмови від імовірних висновків і заміни їх вірогідними. Тому науковці вказують, що для обґрунтування рішень слідчого про проведення слідчих дій можуть бути використані дані, які отримані у процесі проведення оперативно-розшукових заходів і які є в розпорядженні слідчого [6, с. 33]. Інформація, що міститься у матеріалах ОРД, має бути відображена в матеріалах кримінального провадження, оскільки за загальною логікою особа, яка веде розслідування, не вправі оперувати будь-якими даними, відсутніми у кримінальному провадженні, тому такі матеріали мають бути введені у кримінальний процес через визначені законом джерела. За необхідності матеріали ОРД можуть бути введені у кримінальний процес у різний спосіб, наприклад, шляхом зняття грифу таємності з матеріалів або проведення допиту особи, що здійснювала відповідний оперативно-розшуковий захід, та використані як приводи та підстави проведення слідчих (розшукових) дій, якщо їх легалізація не завдасть шкоди розслідуванню загалом чи не загрожуватиме життю, здоров'ю окремих учасників кримінального процесу (свідків, потерпілих, співучасників підозрюваного та ін.) та ОРД.

Значення наданих слідчому результатів КРД та ОРД залежить, по-перше, від форми їх зовнішнього виразу, по-друге, від можливості розкриття джерел отриманих результатів. Залежно від форми зовнішнього виразу результати КРД та ОРД являють собою: оперативно-службові документи, що складені співробітниками контррозвідки; оперативно-службові документи, що складені співробітниками оперативно-технічних або оперативно-пошукових підрозділів, які спеціалізуються на проведенні окремих заходів; матеріальні носії результатів застосування оперативно-технічних засобів (відео- й аудіо записи, фотозйомка); предмети й документи, отримані в результаті проведення оперативних заходів; документи, що містять результати дослідження предметів, документів, речовин, інших матеріальних об'єктів інформації. Результати КРД та ОРД у цьому аспекті можна активно використовувати у процесі визначення основних напрямів розслідування, для висунення й обґрунтування слідчих версій, обрання найбільш доцільних у цій слідчій ситуації слідчих дій, послідовності їх проведення, розробки заходів щодо подолання протидії з боку злочинців тощо. Із матеріалів ОРД та КРД слідчий може отримати інформацію про місцезнаходження предметів, документів, їх ознаки, індивідуальні особливості, відомості про допитувану особу, її фізичні можливості сприйняття відповідних подій злочину та їх відтворення, про характер відносин з обвинуваченими, потерпілими, свідками, про її зацікавленість у результатах розслідування, про готовність дати правдиві показання тощо.

Дані, які зазначаються оперативним співробітником, за своєю природою можуть бути як достовірними, так і ймовірними. Тому вони підлягають обов'язковій перевірці. Оперативні джерела можуть бути різними і не завжди такими, що надають оперативному працівнику дані достовірного характеру. Тому такі дані, які викладаються в рапорті оперативного

працівника, підлягають обов'язковій перевірці у відповідному провадженні, зокрема, у досудовому розслідуванні шляхом проведення процесуальних дій, у тому числі за наявності відповідних підстав – негласних слідчих (розшукових) дій [7, с. 452]. Слідчому підрозділу має передаватися інформація про особу (осіб), яка вчинила злочин, очевидців (свідків) події, місцезнаходження документів і предметів, які можуть бути використані в досудовому розслідуванні й мають значення для прийняття процесуальних або тактичних рішень слідчим.

Проаналізувавши надані контррозвідальні та оперативно-розшукові дані і зіставивши їх з іншими даними з матеріалів кримінального провадження, слідчий визначає мету, на досягнення якої буде спрямоване тактичне рішення. Реалізація прийнятого рішення означає можливість здійснення всіх намічених дій, тобто застосування всіх передбачуваних засобів тактичного впливу. Необхідно враховувати, що не будь-яке тактичне рішення передбачає обов'язково активні дії. Реалізація рішення може мати вираз і в утриманні від дій, коли саме невтручання у слідчу ситуацію призводить до її розвитку у вигідному для розслідування напрямі. Наприклад, маючи отримані з контррозвідальних джерел дані про те, що особа, яка підозрюється в передачі співробітникам іноземної спецслужби таємних відомостей, у процесі допиту буде повністю заперечувати свою вину, слідчий може прийняти рішення не допитувати цю особу протягом певного часу.

У процесі реалізації інформації, отриманої з використанням сил, засобів і методів контррозвідальної й оперативно-розшукової діяльності, зазвичай виникають дві проблеми: по-перше, використати в доказуванні отриману інформацію, по-друге, забезпечити конспірацію джерела отримання відповідних відомостей й засобів їх отримання. Якщо перше завдання в основному вирішує слідчий, що здійснює досудове розслідування, то другу має виконати оперативний працівник контррозвідки. Діяльність із зашифровки джерел оперативної інформації потребує використання тактичних прийомів, що включають у себе елементи як оперативної, так і слідчої тактики.

Органи досудового розслідування, отримавши оперативні матеріали, мають визначити коло необхідних процесуальних дій, проведення яких дасть змогу ввести результати КРД та ОРД у кримінальний процес як докази у відповідних процесуальних джерелах. Зазвичай це такі слідчі (розшукові) та інші процесуальні дії: огляд наданих матеріальних носіїв інформації; прийняття рішення щодо визнання їх речовими доказами й долучення до матеріалів кримінального провадження; допит як свідків оперативних співробітників, що проводили оперативно-розшукові заходи, спеціалістів та інших осіб, які брали участь в їх проведенні; призначення судових експертів; долучення до матеріалів кримінального провадження оригіналів оперативно-службових документів, що відбивають результати проведення конкретних оперативно-розшукових заходів тощо. Фактичні дані, що використовуються для отримання доказів у кримінальному провадженні, незалежно від свого походження (отримані в процесі ОРД чи уповноваженою процесуальною особою), потрапляють у кримінальний процес через джерела доказів у спосіб, визначений кримінальним процесуальним законодавством для кожного їх виду. Процесуальні оцінки підлягають як фактичні дані та їх джерела, так і конкретний отриманий доказ та їх сукупність. Їх оцінка – це розумова

діяльність усіх суб'єктів доказування по визначенню належності, допустимості, достовірності й достатності фактичних даних та їх джерел для визначення можливості надання їм статусу певного доказу, а також отриманих доказів. М.Є. Шумило слушно підкреслює, що для того, щоб результати ОРД могли б розглядатися як докази, вони мають бути належними й релевантними (допустимими) [8].

Для формування доказів на основі результатів КРД та ОРД необхідними є певні критерії: результати КРД та ОРД, від яких виходить фактична інформація, мають бути зафіксовані в документально-предметній формі або в матеріалах, що їх містять; результати КРД та ОРД мають бути отримані від належного суб'єкта контррозвідальної чи оперативно-розшукової діяльності; вони мають бути отримані уповноваженими на те компетентними органами та їх посадовими особами; докази, що сформовані на основі результатів КРД та ОРД, мають забезпечувати можливість їх перевірки в умовах судочинства. Матеріали оперативно-розшукової та контррозвідальної діяльності, що отримані не уповноваженими на те особами, з перевищенням компетенції співробітниками оперативного підрозділу, з порушенням законодавчих вимог щодо захисту прав і законних інтересів фізичних чи юридичних осіб, а також такі, шляхи й способи отримання яких встановити не можна, варто визнавати недопустимими для використання у кримінальному провадженні.

Аналогічних висновків дійшов і Верховний Суд України, який у своїй постанові від 16 березня 2017 р. у кримінальній справі № 671/463/15-к за заявою захисника О.І. Лішук вказав, що оперативно-розшукова діяльність, яка регулюється названим вище Законом, є складовою частиною кримінального процесуального законодавства України [9]. Верховний Суд зазначив, що вимоги ч. 2 ст. 99 КПК України щодо можливості використання матеріалів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні як доказів належать до фактичних даних, отриманих під час проведення оперативно-розшукових заходів, здійснюваної в межах оперативно-розшукової справи до внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до ЄРДР. Ці вимоги належать і до фактичних даних, отриманих у процесі контрольованої та оперативної закупки, проведеної в межах оперативно-розшукової справи до внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до ЄРДР. З огляду на зміст правового висновку, який надав у вказаному рішенні Верховний Суд України, фактичні дані, отримані в результаті проведення оперативно-розшукових заходів до внесення відомостей до ЄРДР, можуть бути визнані належними та використані як докази, а саме як документи, у кримінальному провадженні за умови, якщо вони були отримані в порядку, передбаченому КПК України, з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність».

Висновки. Оперативна інформація, що міститься в матеріалах КРД та ОРД, використовується в інтересах кримінального провадження про злочини проти основ національної безпеки: як приводи та підстави для початку розслідування кримінального правопорушення (на їхній основі встановлюються відповідні дані, що є приводами та підставами для занесення відомостей до ЄРДР та, відповідно, початку досудового розслідування); з метою отримання фактичних даних, які можуть бути доказами у кримінальному провадженні; як підстави проведення

слідчих (розшукових) дій, зокрема й негласних; як підстави прийняття інших процесуальних рішень (про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві, застосування заходів забезпечення кримінального провадження тощо); з організаційно-тактичною метою. У разі залучення до матеріалів кримінального провадження оцінка такої інформації передбачає потребу перевірки законності отримання матеріалів оперативним підрозділом, дотримання встановленого порядку оформлення, передачі матеріалів органу досудового розслідування та їхньої придатності для використання в кримінальному провадженні.

Література:

1. Узагальнені статистичні та аналітичні дані про діяльність органів прокуратури у 2018 році (відповідно до статті 6 Закону України «Про прокуратуру»). URL: <https://www.gp.gov.ua/vlada>
2. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. зі змінами і доповненнями на 07.05.2017 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003 № 25. ст. 180
3. Про контррозвідувальну діяльність : Закон України від 26 грудня 2002 р. № 374-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 12. Ст. 89.
4. Колесник В.А. Негласні слідчі (розшукові) дії: кримінально-процесуальні та криміналістичні аспекти підготовки і проведення : науково-практичний посібник. Київ : Прецедент, 2014. 135 с.
5. Шумило М.С. Щодо шляхів подолання обвинувального ухилу у кримінальному процесі. *Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції «Малиновські читання»*, м. Острогож, 30 вересня – 1 жовтня 2016 р. Острогож : Вид-во Нац. ун-ту Острогожська академія», 2016. С. 235–236.
6. Шейфер С.А. Надежность решений о производстве следственных действий. *Проблемы надежности доказывания в советском уголовном процессе* : тезисы выступлений на теоретическом семинаре. Москва : ВНИИ МВД СССР, 1984.
7. Погорельский М.А. Рапорт оперативного работника та його правовий статус у кримінальному провадженні. *Протидія злочинності: теорія та практика* : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції, 19 жовтня 2016 року. Київ : Національна академія прокуратури України, 2016. С. 452–454.
8. Шумило М. Ймовірність і вірогідність знання у кримінальному провадженні як передумова потреби об'єктивізації результатів доказування. *Право України*. 2014. № 10. С. 44–52.
9. Постанова судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України від 16.03.2017 р., категорія справи №671/463/15-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/66203468>.

Khodanovych V. Certain areas of use of the results of counterintelligence and operational-search activities in pre-trial investigation of crimes against bases of national safety

Summary. Questions, related to the use of counterintelligence and operative-search activity a result in investigation of crimes against bases of national safety, are examined in the article. It is set that operative information, contained in materials of counterintelligence and operational-search activities used in behalf of criminal production about crimes against bases of national safety as occasions and foundation for the beginning of investigation of criminal offence; for the receipt of fact sheets, can be proofs in a criminal production as grounds of lead through of consequence actions, in particular and secret; as grounds of acceptance of other judicial decisions; with an organizational-tactical purpose.

Attention applies, that for forming of proofs on the basis of results of counterintelligence and operative-search activity necessary are the proper criteria, namely: results must be got from the proper subject of counterintelligence or operative-search activity; they must be got the organs and their official persons authorized on that; proofs, formed on the basis of results must provide possibility of their verification in the conditions of the legal proceeding. An accent is done in the article, that during realization of information, got with the use of forces, facilities and methods of counterintelligence and operative-search activity there are two problems: at first, to use in proving obtained information, secondly, to provide secrecy of source of receipt of the proper lists and facilities of their receipt.

Key words: counterintelligence activity, operational-search activity, pre-trial investigation, results of operative activity.